

Сторінками архіву емоцій (Тетяна Сидоренко. Архів емоцій.: Штрихи. –

Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В., 2013. – 96 с.)

Я тепер знаю чим займаються жінки у другій половині життя... Вони колекціонують спогади. А найбільш вдумливі та вразливі з них (мова, безперечно, іде про жінок) колекціонують емоції. Ці спогади, як і емоції власне і є психологічними збудниками їхнього життя.

«Архів емоцій» - саме так назвала свою першу книгу поезій моя колега, старший викладач кафедри української літератури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Тетяна Сидоренко. Це ім'я добре відоме ніжинцям та вихованцям Гоголівського вузу за трьома попередніми книгами авторки «Ізсередины», «Чечевиця» та «Балувана Галя», у яких письменниця виявила свій непересічний талант прозаїка. Досвід журналістської роботи навчив Тетяну Олексіївну писати влучно, вагомо і переконливо. Її прозові твори – це соціальний зріз часу і подій, починаючи з 80-х років ХХ століття і донині, пропущений через серце і помисли жінки у всіх її виявах: кохана, наречена, мати, колега, товариш...

І ось нова книга. Що ж нового перенесла авторка із царини прози в царину поезії? Перш за все – дійсно справжні, непідробні жіночі емоції. І, як на мене, чоловіка, доволі цікаві і оригінальні. Сама пані Тетяна протестує проти залучення її нової книги до жанру поезії. Вона визначає жанр своїх творів як штрихи, або начерки. Саме так і написала у підзаголовку своєї книги: «Штрихи»... Цілком закономірно виникає риторичне запитання: «Штрихи з кого чи з чого?» З часу, з людей, з думок, які супроводжують неординарну, ерудовану, інтелігентну жінку у її життєвих пошуках і здобутках. Чи, можливо, це дійсно таки начерки, замальовки, або ж часові зліпки з емоцій, які супроводжують її не таке вже й буденне життя? Саме це і маєш визначити ти, шановний читачу, мандруючи сторінками цієї збірки.

Особисто для мене – це все таки поезія. Бо несе вона у собі отой сильний емоційний імпульс, який збуджує, хвилює і поцілює в серце. І хоч не всі ознаки лірики проявляються у зазначених текстах – у головному вони визначальні – це справді індивідуальне пообразне сприйняття світу. Світу, який не лише віддзеркалюється у жіночій душі чи серці, але й переосмислюється, набуває нових кольорів (і далеко не райдужних), викликає певні емоції, що, власне, і закарбовують його у пам'ять. Вслухайтесь лишень:

Гармонія

День сьогодні мабуть таки гармонійний

Все витримано в одному тоні

Сіре небо сірі дерева

Сірі клаті снігу на сірих дорогах

Сірі машини сіра собача тічка

Навіть усі перехожі чомусь у сірих куртках

*І пальтах також сірих
Саме повітря від цього здається сірим
Лише далеко-далеко щось рожевіє
Вдивляюсь і бачу то дитяча коляска
Яку везе молодесенька мама з великим серцем
Мама і донечка.*

(тут і далі у тексті збережено авторський стиль і пунктуацію).

Що ж ще карбує жіноча пам'ять, мандруючи життям? Та практично все, із чого оце життя зіткане: і віру, і надію, і любов, і ненависть, і навіть ніким не затребувані роздуми про сутнє.

Піймав себе на думці, що мені дуже цікаві оті роздуми, бо вони справжні і об'єктивні, а не вигадані мрійливим ліриком на кухні після другої чи третьої чарчини. Ці роздуми-емоції потрібні мені. Бо все, виявляється, у цьому житті можна пояснити. Тільки слід запам'ятати: коли працюєш розумом, завжди варто дослухатися до серця. Чи не збрехав, не злукавив?!

Пані Тетяна вміє переконувати. Особисто для мене, вона зовсім по-іншому прочитала Книгу буття. Не пам'ятаю, хтось із скептиків твердив, що біблійні тексти не мають варіативності... Ще й як мають! Тільки сприймати усе треба на віру, з чистим розумом, з чистим серцем і, бажано, з чистими руками. Бо виявляється:

*Творити благо мабуть встократ важче
Ніж займатися благодійністю
Бо благодійність це лишень слово
А благо це те що йому передує.*

А ще я вдячний своїй колезі, що у своїй збірці вона уклала такий собі «інтелектуально-емоційний курс» новітньої української літератури. Бо начитавшись Андруховича, Дністрового, Жадана, Роздобудько, Карпи та ще з десяток «молодих класиків», вона відчуває те ж саме, що і я... А я боявся у цьому собі зізнатися... думав, що щось не розумію чи не сприймаю. А от Антонича ми сприймаємо з авторкою по-різному. І це чудово.

Я люблю слідкувати за логікою її суджень. Вони обґрунтовані і чесні. Саме в цій правдивості й гніздиться сутнє. Ось як авторка пише до Емми Авдієвської: *Ваша поезія і проза вгризається в душу і серце.* Саме «вгризається». Ось чому, виявляється, поезія потребує такої каторжної роботи душі.

Кажуть, що хороші книги дають відповіді на багато запитань... Не знаю, чи потрібно мені було шукати відповіді на усі хвилюючі питання саме у цій книзі? Певно, ні! Та, власне, я і не шукав. Але в одному я твердо переконаний – ця книга не лишила мене байдужим. Вона схвилювала, змусила дещо переосмислити, зізнатися у власній поверховості... Бо життя таки різне, і добре, що в кожному з нас живе «міфологічна амнезія», яка дозволяє звільнитися від усього, що, власне, і заважає нам жити.

Проте, виявляється, пам'ять - річ значно тривкіша, аніж хотілося. І вона також значною мірою впливає на наше буття. Ось чому:

*Зустріч колишніх коханців це смішно чи зворушливо
А чи по-акторськи витримано*

*Коли треба дивитися або в очі або нікуди
Бо на категорії тіла вже поставлена крапка...
Винувато розлилась із чашки не до кінця
Задубіла кава «Еспресо»
І злегка пахне Камю.*

Хочете посперечатись? А чи варто... Ще однією позитивною рисою поезії пані Тетяни є те, що вона нікому нічого не нав'язує. Вона просто колекціонує емоції. От і все.. Щоправда, відстоюючи при цьому свою власну філософію. «Філософію абсурду», «Філософію краси», «Філософію холопства», «Філософію помилок». І знову ж таки, нічого не нав'язуючи, тільки карбуючи...

Вона знайшла для цього цікаву форму – емоційно-психологічної світлинки. Погляньте, як це закарбовано у поезії про Чорнобиль 1986 року:

*Мертве місто
Одна-єдина життєва ознака
Невимкнені світлофори на перехрестях
Що кліпають різнокольоровими очима
Простіть нас люди
І враз захотілося глянути в небо
Щоб сльози назад закотилися в очі
А в небі над містом чомусь літав
Одинокий лелека.*

Спробуйте лишитися байдужими? Лишилися... Тоді у Вас проблеми із серцем.

Не відаю, чи правий я у своїх судженнях? Але глибоко переконаний, що такі книжки потрібні людям. Принаймі для того, щоб переконатися, що вони такі люди, адже «сьогоднішній день суцільна велика гримаса», тотальне знущання над усім людським. І,мабуть, правий таки був Лазар Баранович у своїй полеміці з Варлаамом Ясинським, коли сказав: «Красиве - це те, що утаємничене». Як просто і сильно. І,здається, до чого тут емоції? Не поспішайте, вдумайтесь... Саме в цьому і сенс цієї книги, яку так неоднозначно сприйняли мої колеги.

А я вдячний авторці. Вдячний за те, що зуміла провести мене лабіринтами своєї (і водночас моєї) душі. Вдячний за те, що укріпила в дусі, а можливо і у вірі. Що в одвічному діалозі жінки і чоловіка не зрушила баланс терезів. А ще - що у своїй емоційній пам'яті лишилася такою ж чесною перед своїм родом. У приватній розмові авторка зізналася, що ілюстрацію для обкладинки підбирала із кількох сотень варіантів.А зупинилася на «Млині в Заадамі» найвизначнішого в світі художника-імпресіоніста Клода Моне, бо так продиктував їй передостанній «штрих» збірки – « Дідівський млин»:

*Часи минають як вода
Що крутять млин життя людського
Та білий хліб і чорний хліб
В усі віки лише від Бога*

Я їй вірю...

**Олександр Забарний – доцент кафедри
методики викладання мови і літератури НДУ.**

